EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

الفقه الأكبر

Al-Fiqh al-Akbar

Înțelegerea cea mai însemnată a religiei

Ṣāliḥ ibn Fawzān
al-Fawzān

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān

Înțelegerea cea mai însemnată a religiei

الفقه الأكبر

Al-Fiqh al-Akbar

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: الفقه الأكبر
Ediția I
© Institutul Tawhid — traducerea în limba română.
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Citatele arabe din Coran: Tanzil Project, Uthmani 1.1, https://tanzil.net, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān, al-Fiqh al-Akbar, Dār al-Qāsim.
Textul arab integral al broșurii publicate pe IslamHouse (materialul 420434).
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
1 Cele două feluri de înțelegere a religiei 4
Primul fel: înțelegerea crezului 4
Al doilea fel: înțelegerea rânduielilor practice 13
2 Mijloacele dobândirii celor două feluri de înțelegere 15
Primul mijloc: învățarea 15
Al doilea mijloc: reflecția asupra Coranului 19
Al treilea mijloc: întrebarea adresată învățaților 20
Al patrulea mijloc: ascultarea prelegerilor și a predicilor 21
Al cincilea mijloc: ascultarea emisiunilor folositoare 22
Indice 24

Introducere

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor! Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace și binecuvântări robului și Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, familiei sale, companionilor săi și tuturor celor care se călăuzesc după îndrumarea lui, se țin de Sunna sa și urmează calea sa până în Ziua Judecății.

Așadar:

Profetul ﷺ spune: „Celui căruia Allah îi voiește binele, îi dă înțelegere în religie."[1]

Aceasta înseamnă că unul dintre semnele prin care se arată că Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, îi voiește binele robului Său este că îl îndrumă să dobândească înțelegerea religiei. Celui pe care nu îl îndrumă să dobândească înțelegerea religiei nu i-a voit binele. În aceasta se află o dovadă a însemnătății înțelegerii religiei.

1 Relatat de al-Bukhārī, „Cartea cunoașterii" (1: 71, p. 42), ediția al-Salafiyyah, și de Muslim, „Cartea zakātului" (vol. 3, p. 128, cu comentariul lui al-Nawawī), amândoi de la Muʿāwiyah, Allah să fie mulțumit de el.

În Cartea Sa cea Nobilă, Allah Preaînaltul a îndemnat la dobândirea înțelegerii religiei. El a spus:

﴿وَمَا كَانَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةً ۚ فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِى ٱلدِّينِ وَلِيُنذِرُواْ قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوٓاْ إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

Nu se cuvine ca dreptcredincioșii să pornească toți deodată. De ce nu ar pleca din fiecare grup dintre ei o parte, ca să dobândească înțelegerea religiei și să-i avertizeze pe oamenii lor când se întorc la ei, pentru ca aceștia să se păzească?

Coran 9:122

Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, i-a mustrat pe cei care nu înțeleg. El a spus:

﴿وَلَٰكِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾

Însă fățarnicii nu înțeleg.

Coran 63:7

Preaînaltul a spus:

﴿فَمَالِ هَٰٓؤُلَآءِ ٱلْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا﴾

Ce este cu acești oameni, că aproape nu înțeleg nicio vorbă?

Coran 4:78

Cel care nu dobândește înțelegerea religiei lui Allah, nu se preocupă de aceasta și nu se străduiește să caute cunoașterea este, așadar, un om lipsit de bine. Omul nu Îl poate adora pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, cu adorarea care I se cuvine și în felul de care El este mulțumit decât dacă își înțelege religia și

împlinește adorarea așa cum Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, a legiuit-o. Omul nu poate împlini adorarea în felul legiuit decât dacă dobândește înțelegerea religiei lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Iar cel care făptuiește și Îl adoră pe Allah fără înțelegere nu își întemeiază faptele pe o temelie sănătoasă. Toate faptele sale ori cele mai multe dintre ele pot fi rătăcire.

De aici cunoaștem însemnătatea înțelegerii religiei lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul: este un lucru de mare însemnătate, cerut fiecărui musulman. El trebuie să dobândească înțelegerea religiei lui Allah și să nu rămână în neștiință și greșeală, fără să știe cum să Îl adore pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și cum să împlinească ceea ce El i-a făcut obligatoriu. De asemenea, are nevoie să își înțeleagă religia în relațiile sale de schimb și are nevoie de această înțelegere în legătura cu familia, copiii, vecinii, rudele și frații săi. Are nevoie să dobândească înțelegerea religiei pentru a-i acorda fiecărui îndreptățit dreptul său. Cel care nu își înțelege religia nu le poate acorda celor îndreptățiți drepturile lor în felul cerut, începând cu dreptul lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, și apoi cu drepturile oamenilor.

1 Cele două feluri de înțelegere a religiei

Înțelegerea religiei este de două feluri:

Primul fel: înțelegerea crezului
Crezul este temelia religiei. De aceea, omul trebuie să cunoască ce îi face crezul sănătos, ce îl vatămă și ce îl împuținează, dintre lucrurile care țin de asociere sau de inovațiile religioase. Înțelegerea crezului înseamnă că omul învață crezul monoteismului, învață ceea ce este necesar acestui crez și învață ceea ce i se împotrivește, îl vatămă ori îl împuținează. Acest fel de înțelegere este temelia, iar unii învățați îl numesc *„înțelegerea cea mai însemnată a religiei"* — al-fiqh al-akbar. Aceasta înseamnă ca omul să Îl cunoască pe Stăpânul său, Cel Atotputernic și Măreț, prin numele și atributele Sale, să știe cum să Îl adore pe Allah cu adorarea care I se cuvine, de ce a fost creat omul, ce i se cere față de Stăpânul său, Preaslăvitul și Preaînaltul, și ce nu este îngăduit în privința lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, pentru a se feri de acel lucru. Acest fel de înțelegere este înțelegerea de temelie. El constă în cunoașterea celor trei categorii ale monoteismului: unicitatea stăpânirii lui Allah, unicitatea Sa în adorare și unicitatea numelor și atributelor Sale, pentru a împlini fiecare categorie în felul cerut. Alături de cunoașterea categoriilor monoteismului, a celor care îl desăvârșesc și a drepturilor sale, omul trebuie să cunoască și ceea ce i se împotrivește și îl contrazice: credințele asocierii, inovațiile și abaterile, ca să se ferească de ele. Altfel, lucrurile îi pot deveni neclare și poate socoti că asocierea nu are nimic rău, mai ales dacă a crescut într-o țară sau într-o generație care nu cunosc monoteismul și nu cunosc înțelesul asocierii.

Locuitorii multor țări cred că ridicarea construcțiilor deasupra mormintelor și înconjurarea lor, cererea adresată morților, chemarea lor, strigătul după ajutor către ei și cererea de a le împlini nevoile țin de religie. Ei cred astfel, așa cum au spus cei de demult, după cum Allah Preaînaltul a relatat despre ei:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ﴾

Ei adoră, în locul lui Allah, ceea ce nu le poate face nici rău, nici bine și spun: „Aceștia sunt mijlocitorii noștri la Allah."

Coran 10:18

Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ﴾

Iar cei care și-au luat ocrotitori în afara Lui spun: „Noi nu îi adorăm decât pentru ca ei să ne apropie cât mai mult de Allah."

Coran 39:3

Ei cred că aceasta ține de religie pentru că și-au găsit părinții, strămoșii și oamenii din țara lor făcând astfel, până când au socotit că aceasta ține de religie și că Allah este mulțumit de ea. Au spus chiar:

﴿لَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشْرَكْنَا﴾

Dacă Allah ar fi voit, noi nu I-am fi făcut asociați.

Coran 6:148

﴿لَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَىْءٍ﴾

Dacă Allah ar fi voit, noi nu am fi adorat nimic în afara Lui.
Coran 16:35

Allah le-a răspuns prin cuvintele Sale:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

Am trimis în fiecare comunitate un trimis: „Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!”
Coran 16:36

Dacă ar fi fost mulțumit de aceasta, nu i-ar fi trimis pe trimiși să o osândească. Acest lucru se întâmplă din pricina neștiinței și a lipsei întoarcerii la monoteismul sănătos cu care au venit profeții, pacea și binecuvântările fie asupra lor. Acesta înseamnă să Îi închini adorarea numai lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și să părăsești adorarea oricui altcuiva în afara Lui. Astfel, Preaînaltul spune:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

Am trimis în fiecare comunitate un trimis: „Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!”
Coran 16:36

Prin ṭāghūt se înțelege tot ceea ce este adorat în afara lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, fie că este numit apropiat al lui Allah, mijlocitor ori oricum altcumva. Acesta este un ṭāghūt dacă a fost mulțumit să fie adorat în afara lui Allah. Cât despre cel care nu

este mulțumit să fie adorat în afara lui Allah, el nu este numit ṭāghūt.

Dacă a fost adorat în afara lui Allah fără să fie mulțumit de aceasta și a oprit acest lucru în timpul vieții sale, el nu este socotit ṭāghūt, însă adorarea lui este socotită asociere față de Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Căci au fost adorați Mesia, pacea fie asupra lui, îngerii și unii oameni drepți, deși ei nu erau mulțumiți de aceasta. Dimpotrivă, au oprit-o cu cea mai mare hotărâre și au luptat împotriva ei. Însă, după moartea lor, oamenii au ridicat construcții deasupra mormintelor lor, le-au adus jertfe și i-au adorat în afara lui Allah. Aceștia nu sunt socotiți ṭāghūt,[2] însă cel care i-a adorat în afara lui Allah este socotit asociator. De aceea, când Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, a pogorât cuvintele Sale:

﴿إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَٰرِدُونَ﴾

Voi și ceea ce adorați în afara lui Allah sunteți hrană pentru Gheena; în ea veți intra.

Coran 21:98

Asociatorii s-au bucurat și au spus: *„Noi îi adorăm pe ʿUzayr, pe Mesia și pe îngeri. Dacă aceștia sunt împreună cu noi în Foc, atunci nu ni se poate aduce nicio mustrare."* Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, le-a lămurit răspunsul prin cuvintele Sale:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا ٱلْحُسْنَىٰٓ﴾

Cei cărora le-a fost hotărât dinainte binele din partea Noastră

Coran 21:101

2 Ei l-au adorat, de fapt, pe Șeitan, care le-a poruncit aceasta. Din această perspectivă, ei au adorat ṭāghūt.

— adică ʿĪsā, pacea fie asupra lui, ʿUzayr, îngerii și cei dintre dreptcredincioși care au fost adorați în afara lui Allah fără să fie mulțumiți de aceasta.

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا ٱلْحُسْنَىٰٓ أُو۟لَٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا ۖ وَهُمْ فِى مَا ٱشْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَٰلِدُونَ لَا يَحْزُنُهُمُ ٱلْفَزَعُ ٱلْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمُ ٱلَّذِى كُنتُمْ تُوعَدُونَ﴾

Cei cărora le-a fost hotărât dinainte binele din partea Noastră vor fi ținuți departe de ea. Nu vor auzi nici măcar foșnetul ei și vor rămâne veșnic în ceea ce le doresc sufletele. Spaima cea mare nu îi va întrista, iar îngerii îi vor întâmpina: „Aceasta este ziua voastră, care v-a fost făgăduită!”

Coran 21:101-103

Oamenii drepți care au murit cu un crez sănătos, dar care au fost adorați după moartea lor fără să fie mulțumiți de aceasta, nu poartă nicio vină pentru ceea ce au făcut asociatorii în privința lor. Ei nu au fost mulțumiți de aceasta și nu le-au poruncit oamenilor să îi adore. Preaînaltul a spus:

﴿مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ ٱللَّهُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا۟ عِبَادًا لِّى مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن كُونُوا۟ رَبَّٰنِيِّۦنَ بِمَا كُنتُمْ تُعَلِّمُونَ ٱلْكِتَٰبَ وَبِمَا كُنتُمْ تَدْرُسُونَ وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا۟ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ وَٱلنَّبِيِّۦنَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُم بِٱلْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ﴾

Nu se cuvine unui om căruia Allah i-a dăruit Cartea, judecata și profeția să le spună apoi oamenilor: „Fiți robii mei, în locul lui Allah!”, ci: „Fiți oameni evlavioși și învățați, întrucât îi învățați pe alții Cartea și întrucât o studiați!” Și nu vă va porunci să îi luați pe îngeri și pe profeți drept stăpâni. Oare să vă poruncească necredința după ce v-ați supus lui Allah?

Coran 3:79-80

Allah Preaînaltul a spus despre Mesia, pacea fie asupra lui:

﴿مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَآ أَمَرْتَنِى بِهِۦٓ أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ رَبِّى
وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِى
كُنتَ أَنتَ ٱلرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ﴾

Nu le-am spus decât ceea ce mi-ai poruncit: „Adorați-L pe Allah, Stăpânul meu și Stăpânul vostru!" Am fost martor asupra lor cât timp m-am aflat printre ei. Iar după ce m-ai luat, Tu ai fost Veghetorul asupra lor și Tu ești Martor la toate.

Coran 5:117

Cât despre cel care este mulțumit să fie adorat în afara lui Allah și îi cheamă pe oameni să îl adore, acesta este un ṭāghūt.

Adorarea lui Allah nu este valabilă decât dacă este părăsită adorarea oricui altcuiva

Preaînaltul a spus:

﴿أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!

Coran 16:36

Preaînaltul a mai spus:

﴿وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا﴾

Adorați-L pe Allah și nu Îi asociați nimic!

Coran 4:36

El nu S-a mărginit la cuvintele *„Adorați-L pe Allah”*, ci a spus și *„nu Îi asociați nimic”*, căci adorarea nu este de folos decât dacă este lipsită de asociere.
Preaînaltul a spus:

﴿فَمَن كَانَ يَرْجُواْ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا﴾

Cel care nădăjduiește întâlnirea cu Stăpânul său să împlinească fapte drepte și să nu asocieze pe nimeni în adorarea Stăpânului său!
Coran 18:110

El nu S-a mărginit la cuvintele *„să împlinească fapte drepte”*, ci a oprit și asocierea. Omul poate împlini o faptă dreaptă, dar să o strice prin asociere față de Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Astfel, fapta sa ajunge pulbere risipită și nu îi folosește la nimic. Fapta dreaptă nu este de folos decât dacă este lipsită de asociere. Aceasta este o primejdie mare, care ne cere să dobândim înțelegerea asocierii: ce este asocierea și care sunt felurile ei, pentru a ne feri și a ne ține departe de ea și pentru ca adorarea și religia noastră să Îi fie închinate neatinse lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Mulți oameni socotesc că asocierea înseamnă numai asocierea în stăpânirea lui Allah. Mulți au tratat cu ușurință acest lucru și au socotit că studiul monoteismului, studiul crezului și chemarea la adorarea lui Allah îi dezbină pe oameni. Ei spun: *„Noi vrem să îi adunăm pe oameni.”* Noi le spunem: unirea nu se poate înfăptui decât pe temeiul monoteismului. Cât despre unirea întemeiată pe altceva decât monoteismul, în ea nu există bine și nu există folos; sfârșitul ei este vrăjmășia și sfârșitul ei este pieirea. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُۥٓ
إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَهُمْ عَن دُعَآئِهِمْ غَـٰفِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ
ٱلنَّاسُ كَانُواْ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُواْ بِعِبَادَتِهِمْ كَـٰفِرِينَ﴾

Cine este mai rătăcit decât cel care cheamă, în afara lui Allah, pe cineva care nu îi va răspunde până în Ziua Învierii și care nu știe nimic despre chemarea lui? Iar când oamenii vor fi adunați, aceia le vor fi dușmani și vor tăgădui adorarea lor.

Coran 46:5-6

Preaînaltul a spus:

﴿ٱلْأَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلْمُتَّقِينَ يَٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ وَلَآ أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُوا۟ مُسْلِمِينَ﴾

Prietenii apropiați își vor fi în ziua aceea dușmani unii altora, în afară de cei temători de Allah. „O, robii Mei! Nicio teamă nu va fi asupra voastră astăzi și nu vă veți întrista, voi, cei care ați crezut în semnele Noastre și ați fost musulmani!”

Coran 43:67-69

Unirea roditoare nu poate fi întemeiată decât pe crezul sănătos. De aceea, trebuie să cunoaștem crezul sănătos și să chemăm la el mereu și neîncetat.

Trebuie să îl studiem, să întrebăm despre el și să îl predăm în școlile, institutele și facultățile noastre, căci el este temelia și este înțelegerea cea mai însemnată a religiei.

Al doilea fel: înțelegerea rânduielilor practice

Înțelegerea rânduielilor rugăciunii, înțelegerea rânduielilor zakātului, înțelegerea rânduielilor postului, înțelegerea rânduielilor pelerinajului, înțelegerea rânduielilor vânzării, cumpărării și relațiilor de schimb, înțelegerea rânduielilor căsătoriei, divorțului și perioadei de așteptare, înțelegerea rânduielilor purificării de impuritatea rituală majoră și minoră și așa mai departe: înțelegerea acestor lucruri o întregește pe cea dintâi și îi este subordonată. Această înțelegere nu este de folos decât după ce este împlinită înțelegerea cea mai însemnată a religiei.

Dacă un om ar ajunge foarte priceput în înțelegerea relațiilor de schimb și a rugăciunii, zakātului, postului și pelerinajului, dar nu ar cunoaște înțelegerea cea mai însemnată a religiei sau ar

trata-o cu ușurință, înțelegerea sa nu i-ar folosi la nimic. Nicio rugăciune, niciun zakāt, niciun post, niciun pelerinaj, nicio ʿumrah și niciun alt act de adorare nu sunt valabile decât după ce este împlinită înțelegerea cea mai însemnată a religiei, care este monoteismul. Așadar, al doilea fel de înțelegere îl întregește pe primul și îi este subordonat. Mulți oameni se preocupă însă de al doilea fel și îl tratează cu ușurință pe primul, așa cum v-am arătat. Aceasta înseamnă o mare neștiință și o nepăsare și mai mare. Este asemenea celui care tratează un trup al cărui cap a fost tăiat. Un trup căruia i s-a tăiat capul nu mai este de niciun folos, căci devine un hoit fără viață, chiar dacă l-ai trata cu tot felul de leacuri.

2 Mijloacele dobândirii celor două feluri de înțelegere

De vreme ce am cunoscut însemnătatea înțelegerii religiei, felurile ei și locul fiecăruia dintre acestea în religie, trebuie să cunoaștem mijloacele prin care dobândim această înțelegere:

Primul mijloc: învățarea
Înțelegerea religiei se dobândește prin învățare: prin participarea la cercurile de predare și la clasele de studiu organizat, prin așezarea înaintea profesorului pentru a învăța. Acesta este primul și cel mai bun mijloc de a dobândi cunoașterea: studiul sub îndrumarea învățaților și participarea la cercurile de învățătură, fie că sunt în moschei, în școli sau în orice alt loc.

Poetul spune:

Cel care nu gustă o clipă smerirea învățării
Va sorbi cupa neștiinței de-a lungul întregii vieți.

Omul nu trebuie să se mândrească și să refuze căutarea cunoașterii, spunând: *„Eu sunt un om cu vază. Nu mi se potrivește să mă așez înaintea unui profesor în moschee, în clasă sau la școală. Eu sunt mai presus de aceasta."* Aceasta este o greșeală. Trebuie să te așezi, trebuie să te statornicești în căutarea cunoașterii și trebuie să rabzi osteneala și greutățile acestei căutări. Trebuie să înduri truda, nopțile nedormite și șederea îndelungată înaintea profesorului. Altfel, vei trăi neștiutor, sorbind cupa neștiinței de-a lungul întregii vieți.

Pilda de urmat în căutarea cunoașterii

Jibrīl, pacea și binecuvântările fie asupra lui, Duhul cel credincios, a venit la Profet ﷺ în prezența companionilor săi. A intrat la ei, după cum spune ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el: *„În timp ce ședeam lângă Profet ﷺ, a intrat la noi un bărbat cu haine de un alb strălucitor și cu părul foarte negru. Nu se vedea asupra lui nicio urmă de călătorie și niciunul dintre noi nu îl cunoștea. S-a așezat înaintea Profetului ﷺ, și-a sprijinit genunchii de genunchii lui, și-a pus mâinile pe coapse și a spus: «O, Muḥammad! Spune-mi despre credință.» El a răspuns: «Credința este să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi, în Ziua de Apoi și în hotărârea destinului, în binele și răul ei.» A spus: «Ai spus adevărul.» Ne-am mirat că îl întreabă și apoi îi confirmă răspunsul. A spus apoi: «Spune-mi despre Islam.» El a răspuns: «Islamul este să mărturisești că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah, să împlinești rugăciunea, să dai zakātul, să postești în Ramadan și să faci pelerinajul la Casă, dacă ai putința să ajungi acolo.» Într-o altă relatare: «Să faci pelerinajul la Casă și să împlinești ʿumrah.» A spus: «Ai spus adevărul. Spune-mi despre iḥsān.» El a răspuns: «Iḥsān înseamnă să Îl adori pe Allah ca și cum L-ai vedea, căci, dacă tu nu Îl vezi, El te vede.» A spus: «Ai spus adevărul. Spune-mi despre Ceas.» El a răspuns: «Cel întrebat nu știe despre el mai mult decât cel care întreabă.»”* Adică eu și tu suntem deopotrivă în această privință: niciunul dintre noi nu știe când va veni Ceasul, căci aceasta nu o știe decât Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلْأَرْحَامِ﴾

La Allah se află cunoașterea Ceasului; El pogoară ploaia și știe ceea ce se află în pântece.

Coran 31:34

﴿يَسْـَٔلُكَ ٱلنَّاسُ عَنِ ٱلسَّاعَةِ ۖ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا﴾

Oamenii te întreabă despre Ceas. Spune: „Cunoașterea lui este numai la Allah." Ce te-ar putea face să știi? Poate că Ceasul este aproape.

Coran 33:63

﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَىٰهَآ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَىٰهَآ﴾

Te întreabă despre Ceas: „Când va sosi?" Ce știi tu despre pomenirea lui? La Stăpânul tău se află hotarul cunoașterii sale.

Coran 79:42-44

﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا ۖ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ رَبِّى ۖ لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَآ إِلَّا هُوَ﴾

Te întreabă despre Ceas: „Când va sosi?" Spune: „Cunoașterea lui se află numai la Stăpânul meu. Nimeni în afara Lui nu îl va descoperi la vremea sa."

Coran 7:187

Profetul ﷺ i-a spus lui Jibrīl: „Cel întrebat nu știe despre el mai mult decât cel care întreabă." El a spus: „Spune-mi despre semnele sale", adică despre semnele vestitoare. Semnele venirii Ceasului se vor arăta la sfârșitul vremurilor; când apar, ele arată apropierea Ceasului. Sunt multe semne, dintre care unele sunt mari, iar altele

mai mici. El a spus: „Roaba să o nască pe stăpâna ei — adică pe cea care îi este stăpână — și să îi vezi pe păstorii de oi desculți și dezbrăcați întrecându-se în înălțimea clădirilor." Unul dintre semnele Ceasului este, așadar, că beduinii și oamenii deșertului se întrec în ridicarea clădirilor. Este cunoscut că beduinii călătoreau dintr-un loc în altul și urmau locurile unde căzuse ploaia; ei nu construiau case și nu se așezau în sate și orașe. Însă, la sfârșitul vremurilor, se vor stabili în orașe și sate, vor construi și se vor întrece în înălțimea clădirilor. Acesta este unul dintre semnele Ceasului. A spus apoi: „Bărbatul a ieșit după ce și-a încheiat șederea cu Profetul ﷺ." Relatatorul a spus: „Am rămas un timp, iar Profetul ﷺ a spus: «Știți cine a fost cel care a întrebat?» Am spus: «Allah și Trimisul Său știu mai bine.» El a spus: «Acesta a fost Jibrīl. A venit la voi să vă învețe religia voastră.»"[3]

3 Relatat de Muslim, „Cartea credinței" (1, p. 157, cu comentariul lui al-Nawawī); de imamul Aḥmad în „al-Musnad" (1, nr. 184, 367), ediția îngrijită de Aḥmad Shākir; de al-Tirmidhī, „Cartea credinței" (5/2610); de al-Nasā'ī, „Cartea credinței și a rânduielilor ei" (8/4990); și de Ibn Mājah, „Introducerea" (1/63).

Aceasta înseamnă că Jibrīl a dorit să învețe comunitatea lui Muḥammad ﷺ cum să își învețe religia și cum să se așeze înaintea profesorului cu bunăcuviință și respect. S-a așezat înaintea Profetului ﷺ cu bunăcuviință și respect, așa cum se așază un elev înaintea profesorului său, pentru a-i învăța pe companioni și pe întreaga comunitate cum să primească învățătura cu bunăcuviință: ei întreabă, iar profesorul răspunde la fiecare întrebare. În acest hadith se află lămurirea însemnătății învățării cunoașterii de la învățați, a șederii înaintea lor, a bunei purtări față de ei și a întrebărilor bine puse. Iată-l și pe Mūsā, pacea fie asupra lui: Allah v-a pomenit istoria sa, cum a plecat și a călătorit pentru a căuta cunoașterea. Când a auzit că pe pământ se află cineva care are o cunoaștere pe care Mūsā, pacea fie asupra lui, nu o avea, a plecat să îl caute și a îndurat greutăți până când l-a întâlnit. A spus:

﴿هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰٓ أَن تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾

„Pot să te urmez, ca să mă înveți din îndrumarea pe care ai fost învățat-o?" El a răspuns: „Tu nu vei putea avea răbdare cu mine."

Coran 18:66-67

Mūsā, cel căruia Allah i-a vorbit, pacea fie asupra lui, a plecat așadar să caute cunoașterea și a răbdat greutățile. Aceasta arată că nu se dobândește cunoașterea de la sine: ea cere greutate, osteneală și călătorie, dacă împrejurarea o cere, precum și plecarea departe de casă.

Al doilea mijloc: reflecția asupra Coranului

Când citești Coranul, cugetă la înțelesurile lui: ce înseamnă acest verset, ce înseamnă acest cuvânt? Nu ți se cere să faci presupuneri de la tine însuți — acest lucru nu este îngăduit —, ci să te întorci la cărțile de tâlcuire sănătoase și de încredere, pentru a cunoaște înțelesul cuvintelor lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul. Tot

astfel, cunoaște înțelesul cuvintelor Trimisului. Când citești un hadith dintre hadithurile Trimisului ﷺ, nu este de ajuns să îi citești cuvintele și să treci în grabă peste el. Trebuie să dobândești înțelegerea înțelesurilor sale și să cunoști ce a voit Trimisul ﷺ prin fiecare cuvânt și fiecare hadith. Nu face presupuneri, ci întoarce-te la explicații, la comentariile hadithurilor, și citește mult din cărțile de jurisprudență, din cărțile de crez și din cărțile de limbă.

Al treilea mijloc: întrebarea adresată învățaților

Trebuie să îi întrebi pe învățați. Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, spune:

﴿فَسْـَٔلُوٓاْ أَهْلَ ٱلذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

Întrebați-i pe oamenii cunoașterii, dacă voi nu știți!
Coran 21:7

Profetul ﷺ spune: „De ce nu au întrebat, dacă nu știau? Leacul neștiinței este întrebarea.”[4]

Să nu te împiedice sfiala să întrebi. Sfiala care te împiedică să îi întrebi pe învățați nu este lăudabilă, ci este lașitate, lipsă de tărie și slăbiciune. Nici mândria să nu te împiedice să îi întrebi pe învățați. Unii oameni socotesc că, dacă îi întreabă pe învățați, aceasta le micșorează rangul. În realitate, întrebarea adresată oamenilor cunoașterii ține de desăvârșire și de bărbăție și nu este socotită înjosire, fiind potrivită cu nevoia. Întrebarea adresată învățaților este de dorit, în afară de cazul în care întrebarea este pusă din încăpățânare ori pentru a-și arăta măreția; acest lucru nu este îngăduit. Nu este îngăduit să îi întrebi pe învățați pentru a-i pune în încurcătură ori pentru a te pune în lumină înaintea oamenilor.

4 Relatat de Abū Dāwūd, „Cartea purificării” (1/336, 337); de imamul Aḥmad în „al-Musnad” (5/3057), ediția îngrijită de învățatul Aḥmad Shākir; de Ibn Mājah, „Cartea purificării” (1/572); și de al-Dāraquṭnī în „Sunan”, „Cartea purificării” (1/190, 191).

Când ʿAbd Allāh ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de el, a fost întrebat: „Prin ce ai dobândit această cunoaștere?", el a răspuns: „Printr-o limbă care întreabă mult și o inimă care înțelege." Printr-o limbă care întreabă mult se înțelege că îi întreabă mult pe învățați, iar printr-o inimă care înțelege se înțelege că pricepe și înțelege ceea ce i se spune. Astfel, cunoașterea se dobândește puțin câte puțin. Mujāhid ibn Jabr, marele tābiʿī, Allah să aibă milă de el, spune: „Această cunoaștere nu o dobândește nici cel sfios, nici cel îngâmfat."[5]

Al patrulea mijloc: ascultarea prelegerilor și a predicilor

Ascultarea prelegerilor și a dezbaterilor care se țin în moschei, precum și a predicii de vineri din fiecare săptămână. Dacă participi și întrebi despre ceea ce nu ți-a fost limpede din predică sau din altceva, atunci, odată cu trecerea săptămânilor, a zilelor și a timpului, se va aduna la tine multă cunoaștere. Predica de vineri a fost legiuită pentru a-i învăța pe oameni, a le da înțelegere și a le aduce aminte. Astăzi, oamenii au devenit nepăsători față de participarea la predicile de vineri: cei mai mulți nu vin decât la iqāmah, ori după ce au pierdut începutul rugăciunii, ori chiar la salutul de încheiere a rugăciunii. Aceasta este o mare lipsire de bine. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نُودِىَ لِلصَّلَوٰةِ مِن يَوْمِ ٱلْجُمُعَةِ فَٱسْعَوْاْ إِلَىٰ ذِكْرِ ٱللَّهِ وَذَرُواْ ٱلْبَيْعَ﴾

O, voi cei care credeți! Când se cheamă la rugăciune în ziua de vineri, grăbiți-vă către pomenirea lui Allah și lăsați negoțul!

Coran 62:9

5 Relatat de al-Bukhārī în „Ṣaḥīḥ", „Cartea cunoașterii", capitolul „Sfiala în căutarea cunoașterii" (1, capitolul nr. 50, p. 63), ediția al-Salafiyyah.

Prin pomenirea lui Allah se înțelege predica și se înțelege și rugăciunea, însă temeiul aici este predica. De aceea, El a spus la sfârșitul surei:

﴿وَإِذَا رَأَوْا۟ تِجَٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓا۟ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا﴾

Când văd un negoț sau o distracție, se împrăștie către ea și te lasă în picioare.

Coran 62:11

În participarea la predică se află mult bine, iar neparticiparea la ea îl lipsește pe om de bine. De aceea, celui care participă i s-a poruncit să îl asculte în tăcere pe predicator, să nu vorbească și să nu se miște până la încheierea predicii, pentru a trage folos din ea.

Al cincilea mijloc: ascultarea emisiunilor folositoare

Ascultarea emisiunilor folositoare difuzate la radio. Dacă omul le urmărește și se străduiește să nu le piardă, dobândește o cunoaștere bogată. În ele sunt fatwa și sunt subiecte despre care vorbesc învățații, lămurindu-le oamenilor. Dacă ești acasă sau în mașină, nu ai decât să deschizi postul de radio al Coranului și să asculți. Astfel, vei dobândi multă cunoaștere. Aceste emisiuni îți vor atrage atenția asupra unor lucruri de care erai nepăsător și vei învăța lucruri pe care nu le știai.

Dacă însă întorci spatele, rămâi nepăsător, nu acorzi atenție, nu participi la lecțiile unui profesor, nu citești dintr-o carte, nu asculți o prelegere sau o predică de vineri și nu asculți o emisiune religioasă, de unde vei dobândi cunoașterea? Vei rămâne în neștiința ta toată viața și poate că Îl vei adora pe Allah în neștiință și rătăcire, astfel încât nu vei avea folos din adorarea ta.

Acestea fiind spuse, Îl rog pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, să ne dăruiască nouă și vouă înțelegerea religiei și fapta dreaptă, să ne arate adevărul drept adevăr și să ne dăruiască urmarea lui, să ne arate falsul drept fals și să ne dăruiască ferirea de el.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor! Allah să îl binecuvânteze, să îi dăruiască pace și binecuvântări robului și

Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, precum și întregii sale familii și tuturor companionilor săi.

Indice

adorare 5, 14, 16
asociere 5, 7, 11, 12
Ceasul 16
crez 5, 9, 20
cunoaștere 19, 21, 22
învățați 5, 19, 20, 21
Jibrīl 16, 19
Mūsā 19
predică 21, 22
rugăciune 14
ṭāghūt 7, 10

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

BIBLIOTECA INSTITUTULUI TAWHID

Înțelegerea cea mai însemnată a religiei

Ce înseamnă să înțelegem religia și cum dobândim această înțelegere? Shaykh Ṣāliḥ al-Fawzān arată legătura dintre crezul sănătos și adorarea corectă, apoi explică mijloacele învățării: studiul cu învățații, reflecția asupra Coranului, întrebarea și ascultarea învățăturii folositoare.

Autor: Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro